

แนวทางการสอนป้อนนมในมารดาที่ลูกอยู่แผนกบริบาลทารกแรกเกิด (NICU)

ศัสมน ปรังค์ไต้
ศูนย์อนามัยที่ 3 นครสวรรค์

เป้าหมายและวัตถุประสงค์

เป้าหมายเพื่อช่วยส่งเสริมให้มารดาที่ทารกอยู่แผนก NICU สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อมีแนวทางในการสอนป้อนนมในมารดาที่ลูกอยู่แผนกบริบาลทารกแรกเกิด(NICU)
2. เพื่อให้มารดาสามารถป้อนนมได้ถูกต้อง

กระบวนการ KM และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้

จากการศึกษาวิจัยมากมายที่แสดงให้เห็นถึงพลังของนมแม่ที่บ่งชี้ว่านมแม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีคุณค่าต่อสุขภาพทารกที่ป่วยอย่างดียิ่งและจากการได้ศึกษา บันได 10 ขั้นในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในเด็กป่วย (Breast feeding Sick Babies)พบว่างานแผนกสูติ-นรีเวชกรรมมีบทบาทที่จะช่วยส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาที่ลูกป่วยได้ในบันไดขั้นที่2 Establishment and Maintenance of Milk Supply เป็นความรู้และวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำนมแม่สำหรับให้กับเด็กป่วยในกรณีต่างๆและบันไดขั้นที่3 Human Milk Management คือ วิธีการเก็บและใช้น้ำนมแม่ในการเลี้ยงดูเด็กป่วยที่ถูกต้องและเหมาะสมจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติทารกที่คลอดในศูนย์อนามัยที่ 3 ในปี 2557 ทั้งหมดจำนวน 1,293 ราย พบว่า มีจำนวนทารกที่มีความเจ็บป่วยและต้องแยกกับมารดาไปอยู่แผนก NICU จำนวนทั้งหมด 553 ราย คิดเป็น 42.76% แผนกสูติ-นรีเวชกรรมจึงร่วมกันทบทวนปัญหาจากวิธีการสอนป้อนนมแบบเดิมของแผนกสูติ-นรีเวชกรรม พบว่าทางแผนกมีการสอนป้อนนมในมารดาทุกรายในโปรแกรมโรงเรียนพ่อแม่หลังคลอดแต่ในส่วนของมารดาที่ทารกอยู่แผนกบริบาลทารกแรกเกิดไม่ได้มีรูปแบบในการสอนที่เป็นแนวทางชัดเจนและไม่มีสื่อการสอนป้อนนมให้นมให้มารดาศึกษาทำให้เกิดปัญหามารดาน้ำนมมาช้า/เต้านมคัดตึง ป้อนนมไม่ส่งให้ทารกไม่สม่ำเสมอ ในส่วนของเจ้าหน้าที่มีวิธีการสอนที่แตกต่างกันและขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องจากแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแผนกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในมารดาที่ทารกป่วยจึงได้จัดทำแนวทางในการสอนป้อนนมในมารดาที่ลูกอยู่แผนกบริบาลทารกแรกเกิด(NICU) เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและช่วยส่งเสริมให้มารดาสามารถป้อนนมได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จากนั้นจึงได้เริ่มดำเนินงานและนำผลลัพธ์ที่ได้มาเผยแพร่ในแฟ้ม KM ของแผนกสูติ-นรีเวชกรรมและ Face book KM - คอ3 นครสวรรค์

รูปแบบการดำเนินงาน

ทบทวนปัญหาจากวิธีการสอนป้อนนมแบบเดิม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแผนกสูติ-นรี - เวชกรรม ได้แนวทางในการสอนและนวัตกรรมป้ายสื่อการสอนป้อนนมและตารางการบันทึกการป้อนนมตามเวลา จะเริ่มการสอนทันทีที่มารดามาถึงแผนกสูติ-นรีเวชกรรมโดยให้ญาติมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และช่วยมารดาป้อนนมส่งทารก และใช้ป้ายสื่อการสอนป้อนนมสอนและสาธิตให้มารดาปฏิบัติตามและสอนการใช้ตารางการบันทึกการป้อนนมตามเวลาโดยมีการทวนสอบการป้อนนมของมารดาโดยพยาบาลเวรละครั้งในการตรวจสอบจะประเมินการป้อนนมของมารดาว่าถูกต้องหรือไม่และตรวจดูการไหลของน้ำนมที่เปลี่ยนแปลง

ผลสำเร็จ/นวัตกรรมที่เกิดขึ้น

ผลการดำเนินงานจากการเก็บข้อมูลการสอนมารดาที่ลูกอยู่แผนก NICU จำนวน 80 คนตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย.58 – 30 มิ.ย.58 พบว่า มารดาน้ำนมไหลดีวันที่1 จำนวน18 ราย (22.5%), มารดาน้ำนมเริ่มไหลวันที่1 จำนวน17 ราย (21.25%), มารดาน้ำนมไหลดีวันที่2 จำนวน 27 ราย (33.75%), มารดาน้ำนมเริ่มไหลวันที่2 จำนวน13ราย (16.25%), มารดาน้ำนมเริ่มไหลวันที่3 จำนวน5 ราย (6.25%) นวัตกรรมที่เกิดขึ้นคือป้ายสื่อการสอนบีบเก็บน้ำนมและใบตารางการบันทึกเวลาการบีบเก็บน้ำนมตามเวลา

แนวทางการขยายหรือพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้

1. พัฒนาแนวปฏิบัติและนำมาใช้ในการสอนกระตุ้นการบีบเก็บน้ำนมมารดาที่ทารกอยู่ด้วยใน แผนกสูติ - นรีเวชกรรม
2. R2Rเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนบีบเก็บน้ำนมในมารดาที่ลูก